

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

จากสมมติฐานการศึกษาที่ว่า ประชาชนชาวไทยเชื่อมั่นว่าสิทธิเสรีภาพการชุมนุมในที่สาธารณะ ตนเองนั้นมีเสรีภาพกันเต็มที่จนใช้เสรีภาพละเมิดกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม ถึงแม้ว่าผู้ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 จะตัดคำว่า “ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ออกแล้วเพื่อให้ประชาชนได้ใช้สิทธิในที่ที่ แต่ในทางปฏิบัติประชาชนก็ยังไม่ได้รับและใช้สิทธิเสรีภาพได้ทันทีและเต็มที่ ตามความประสงค์ของผู้ร่างรัฐธรรมนูญ จึงสรุปได้ว่า ประชาชนชาวไทยนั้นมีเสรีภาพในการชุมนุมในที่สาธารณะอย่างสงบและปราศจากอาวุธ สามารถออกไปใช้สิทธิได้ทันที

หากพิจารณาจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่ว่า สิทธิเสรีภาพการชุมนุมในที่สาธารณะของประชาชนไทยนั้นมีไว้โดยระบุในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา 63” โดยขอแบ่งเป็นข้อๆ ดังนี้

1. บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ
2. และปราศจากอาวุธ
3. การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้
4. เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามแห่งกฎหมายเฉพาะแห่งการชุมนุมสาธารณะ
5. และเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือ
6. เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในสภาวะสงคราม
7. หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

จึงทำให้ประชาชนของไทยเข้าใจและมั่นใจว่า สิทธิเสรีภาพการชุมนุมในที่สาธารณะของประชาชนไทยมีอย่างครบ สมบูรณ์ เต็มที่ตามรัฐธรรมนูญ หรืออาจจะมองแค่ข้อที่ 1 เท่านั้น ข้อต่อมาอาจจะไม่อ่านและไม่ทำความเข้าใจ แต่ได้ฟังแกนนำปราศรัยบนเวที จึงมีผลให้การใช้สิทธิเสรีภาพการชุมนุมในที่สาธารณะประสบปัญหา ดังนี้

1. ใช้สิทธิเสรีภาพจนไปสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น
2. ขาดการเห็นอกเห็นใจ หรือบางครั้งนำผลประโยชน์ของตนเองมาเป็นข้ออ้างในการจัดตั้งการชุมนุมในที่สาธารณะ โดยใช้ประชาชนเป็นฐานแห่งความสำเร็จ
3. ทำให้เกิดบรรทัดฐานที่ว่า มื้อบได้ผลกว่าการเจรจาหรือกระบวนการยุติธรรม
4. ขาดกฎหมายที่จัดการเรื่องการชุมนุมโดยเฉพาะ

ดังที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพการชุมนุมของประชาชนในที่สาธารณะนั้น พอจะมองออกมาว่า ประชาชนชาวไทยยังเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพการชุมนุมแบบผิวเผินและไม่ได้ศึกษากันอย่างถ่องแท้จะเป็นเพราะไม่สนใจหรือพึ่งแต่้นักการเมือง แต่ผู้ที่รับเคราะห์ ก็คือประชาชนที่ต้องการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมในที่สาธารณะจริงๆ

การใช้สิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน ย่อมได้รับความคุ้มครองแต่ในเมื่อไม่มีกฎหมายระดับรองลงมาคือ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการชุมนุมในที่สาธารณะเพื่อมาเป็นแนวทาง ของผู้ที่ชุมนุม ผู้ที่จะควบคุมและรับผิดชอบ การดำเนินการก็คงเป็นไปอย่างไร้ทิศทางต่อไป

สำหรับสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมซึ่งในประเทศไทยนั้นมีมากมายเพราะกฎหมายที่ใช้เฉพาะการชุมนุมในที่สาธารณะของประเทศไทยนั้นยังอยู่ในขั้นตอนรอการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรอยู่ ถ้านำเข้ามาพิจารณาในสภาผู้แทนราษฎรเมื่อไร ต้องสร้างความวุ่นวายแก่สภาฯ แน่นนอนด้วยบรรดาแกนนำการชุมนุมแต่ละชุดต่างก็ได้รับความดี ความชอบเป็นรัฐมนตรีกันทั้งนั้น เมื่อมีการนำเสนอต้องมีการกล่าวพาดพิงจะทำให้เกิดการถกเถียง ประท้วงจนสภาล่มเอาง่ายๆ แต่ถ้าอดทน อดกลั้นให้อภัยและปรองดองแล้ว จะทำให้ร่างพระราชบัญญัติการชุมนุมในที่สาธารณะผ่านการพิจารณามีผลบังคับใช้แล้วจะทำให้ผู้ที่ต้องการชุมนุมในที่สาธารณะไม่กล้าที่จะละเมิดกฎหมาย เจ้าหน้าที่ที่ควบคุมหรือมีหน้าที่ในการดูแลการชุมนุมก็จะมีแนวทาง ขั้นตอนในการที่จะจัดการหรืออำนวยความสะดวกการชุมนุม เพราะในปัจจุบันหากมีการดำเนินคดีเจ้าหน้าที่ที่สลายการชุมนุมทุกชุดอย่างตรงไปตรงมาแล้วต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

สรุปได้ว่า สิทธิเสรีภาพการชุมนุมของประชาชนในที่สาธารณะนั้นมีอย่างเต็มที่ตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้แต่ผู้ที่ผู้ใช้สิทธิเสรีภาพและเจ้าหน้าที่ที่รักษากฎหมายว่า ชื่อตรง รู้หน้าที่ รักษาดี รักประเทศไทยหรือไม่ และเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมในที่สาธารณะนั้นขอให้ออกมาบังคับใช้เท่านั้นเพื่อเป็นแนวทางการชุมนุมทุกกลุ่มคน แม้กระทั่งพม่าที่เราบอกว่าเขาเป็นเผด็จการทหารยังมีกฎหมายดังกล่าวมาบังคับใช้ได้

แต่หากจะมองอีกมุมแล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นไม่มีกฎหมายการชุมนุมในที่สาธารณะแต่ด้วยความเข้มงวดของผู้รักษากฎหมายเช่น หากตำรวจจับรถประกบเพื่อให้จอด ถ้าไม่จอดนี่ยิ่งได้เลยแต่ประเทศไทยหากไม่จอดถ้าตามไม่ทันก็แล้วไป อีกทั้งกระบวนการยุติธรรมที่หากไม่ถูกตรงจะถูกตรวจสอบและไม่มีนักการเมืองที่มีอำนาจล้นฟ้าทั้งในและนอกสภาเหมือนประเทศไทย แค่มกฎหมายแพ่ง กับ กฎหมายอาญาเท่านั้นประเทศสหรัฐอเมริกาจัดการได้

2. ข้อเสนอแนะ

สิทธิเสรีภาพการชุมนุมของประชาชนในที่สาธารณะนั้นเป็นเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้แต่การชุมนุมที่ผ่านมาไม่เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ กลับกลายเป็นการชุมนุมที่ผิดกฎหมาย ละเมิดกฎหมาย ทำลายความสงบ ต่างก็ตกเป็นเครื่องมือของนักการเมือง ที่ใช้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ที่ต้องการสิทธิเสรีภาพการชุมนุม ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งรัฐมนตรี จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติการใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวให้เข้ามาสู่ในกติกาสากล ตามที่ได้ประกาศไว้หรือให้ตรงกับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพการชุมนุมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิเสรีภาพการชุมนุม ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการปลูกจิตสำนึก

2.1.1 ควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกประชาชนคนไทยตั้งแต่ในการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาทุกระดับชั้น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ ใช้ชีวิต หรือการทำงานที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนและสอนวิชากฎหมายเบื้องต้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา

2.1.2 การปลูกฝังในเรื่อง “สิทธิ” ถ้าเราบอกว่าเวลาชุมนุมเรามีสิทธิอะไร มีสิทธิแค่ไหน ผู้ศึกษาคิดว่าประชาชนจะรับฟังและปฏิบัติตาม เพราะทุกวันนี้เราบอกประชาชนแล้วว่า มีสิทธิอะไร ไม่ได้บอกว่ามีหน้าที่อะไรทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสมอ

1.2.3 ควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนในทุกเรื่องเผยแพร่ทุกช่องทางการสื่อสารเพื่อให้ทำให้ประชาชนเข้าใจให้ถ่องแท้

2.2 ทางด้านกฎหมายการชุมนุม

2.2.1 ต้องมีพระราชบัญญัติการชุมนุมในที่สาธารณะเพื่อมาบังคับใช้โดยให้ประชาชนมีสิทธิในการออกเสียงว่าดีหรือไม่ดี และเมื่อบังคับใช้ต้องมีความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย บังคับใช้ได้ทุกคน

2.2.2 เนื้อหาของกฎหมายควรมีรายละเอียด ดังนี้

ก. ต้องแจ้งวัน เวลาในการชุมนุมเพื่อให้เจ้าหน้าที่เตรียมการดูแลและอำนวยความสะดวกให้แต่ต้องไม่เป็นการขออนุญาตเพราะการขออนุญาตคือการจำกัดสิทธิเสรีภาพนั่นเอง

ข. สถานที่ชุมนุมจะเป็นที่ไหนก็ได้แต่ต้องไม่กีดขวางหรือละเมิดสิทธิของผู้อื่นเช่น หากชุมนุมในโรงพยาบาลแล้วต้องไม่ไปกีดขวางบุคลากรที่จะเข้าไปปฏิบัติงาน ต้องไม่ไปกั้นคนไข้ไม่ให้รักษาตัวหรือไม่ใช้เครื่องขยายเสียงจนรบกวนคนไข้ที่ห้อง ICU เป็นต้น

ค. ผู้จัดการชุมนุมหรือผู้ที่รับผิดชอบการชุมนุมต้องอยู่ร่วมการชุมนุมตลอดเพื่อจะประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่ดูแลการชุมนุมและไม่หนีไปขณะที่เกิดจลาจล

ง. เจ้าหน้าที่ดูแล ระบุให้ชัดเจนว่าเป็นกลุ่มใด และมีอำนาจทำอะไรได้บ้างเพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในกรณีปฏิบัติงานด้วยความซื่อตรงและยุติธรรม

2.3 ทางด้านกระบวนการยุติธรรม

2.3.1 การดำเนินการทางกระบวนการยุติธรรมต่อผู้กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมควร โปร่งใสและสื่อมวลชนเข้าถึงเพราะที่ผ่านมาสังคมสงสัยว่า กระทำความผิดขนาดนี้เจ้าหน้าที่รักษากฎหมายไม่ดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม

2.3.2 เจ้าหน้าที่รักษากฎหมายต้องดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด ต้องปราศจากการแทรกแซง จากนักการเมือง และสื่อมวลชนไม่ควรนำเสนอผู้ที่ให้กระทำความผิดว่าเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์จำเป็นต้องกระทำการละเมิดกฎหมาย เพราะเป็นการสร้างวีรบุรุษที่ชั่วร้ายให้ประชาชน

สิทธิเสรีภาพการชุมนุมของประชาชนในที่สาธารณะเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ตามหลักการอุดมการณ์และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนแน่นอนเพียงแต่ “เราเห็นใจคนอื่น ในขณะที่เราใช้เสรีภาพของเรา”